

Pfv.II.20.500/2009/6.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az ügyvédek által képvisel felperesnek az ügyvéd által képviselt alperes ellen gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt a Debreceni Városi Bíróság előtt 3.P.24.439/2006. számon megindított és másodfokon a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 1.Pf.20.024/2008/22. számú ítéletével befejezett perében az említett számú jogerős határozat ellen a felperes részéről 23. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2009. október 6. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s

A felek 1997. július 16-án kötöttek házasságot. 1998. február 27-én I. utónevű gyermekük született. A házastársi életközösséget a szülők 1998. május 15-én már megszakították, amikor a két és fél hónapos csecsemőt a felperes magával vitte. 1998. június 4-ig volt azonban csak a gyermek a felperes és édesanyja közös gondviselésében, mert az említett napon az anya - a felperes édesanyjának ellenzése dacára, segítséggel és meglehetősen „viharos” körülmények között - visszavitte őt az alperes szüleinél volt utolsó házastársi közös lakásra. Azóta a gyermek az anya háztartásában él A. utónevű féltestvérével együtt.

A felek házasságát a Debreceni Városi Bíróság felbontotta és a közös gyermeket az apánál helyezte el. A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság a gyermekelhelyezés és ennek járulécai tárgyaiban az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és 2000. január 27-én kelt ítéletével a gyermeket az anyánál helyezte el. Az akkor még alacsony életkorú gyermeknél már akkor is észlelték az orvosok a familiáris konfliktusok miatti immunrendszer gyengülés okozta különféle tüneteket. A felperes édesanyja és az alperes családja közt kezdettől ellenséges volt a viszony. A fiatalok pedig igen kötődtek szüleikhez, tőlük nem váltak le. Így a családok közötti nézeteltérések a fiatalok közötti konfliktusok állandósultak. Ennek ellenére 2000. május 8-án a felek helyreállították az

életközösséget és 2002. márciusáig élettársként éltek együtt. Röviddel az élettársi kapcsolatuk megszakítását megelőzően a felperes édesanyja és a szülők egyezsége kötöttek, amely szerint havi egy hétvége az apai nagyanyát saját jogán a perbeli gyermekkel kapcsolattartás illette volna meg. Egyezségüket azonban a gyámhatóság - a felek életközösségének időközbeni megszűnése miatt és mert a felperes az édesanyjához egyébként is visszaköltözött, így az önálló nagyszülői láthatás nem volt indokolt - nem hagyta jóvá.

A felek közös gyermeke nem vitásan mind a két szülőjét szereti. A szülők és a szülők felmenői által konzervált feszült helyzetnek a gyermeki fejlődésre gyakorolt negatív hatását a gyámhatóság, a nevelési tanácsadó és más szervek, valamint számtalan pszichológus folyamatosan észlelte. Bár a gyermek és az apa kapcsolattartását a bontóperben a másodfokú bíróság rendezte, amit a felek a D. Városi Gyámhatóságnál némileg ki is bővítettek, az apa több alkalommal fordult a gyámhatósághoz a kapcsolattartás végrehajtása körébe tartozó kérdésekkel és problémákkal. Kérte - egyebek mellett - az időszakos kapcsolattartás alatt kiesett folyamatos kapcsolattartás pótlását is, amelyre figyelemmel a már említett bővítés történt. Rendszeresen fordult panasszal a gyámhatósághoz az apa vagy az apai nagyanya a gyermeknek az ő családjuk elleni nevelése miatt, és egyéb okokból is kifogásolták a gyermek anyai gondviselését és nevelését. Kérte - egyebek mellett - a felperes a gyermek ideiglenes nála történő elhelyezését, illetve a védelembe vételét. Ezen kérelmeit a gyámhatóság a gyermek anyai elhelyezésének megfelelő volta miatt elutasította.

Az anya az apával való élettársi kapcsolata megszakadása után M. J-vel létesített élettársi kapcsolatot és vele, valamint két gyermekével a szülei családi házából önálló otthonba, saját családi házába költözött. A felperes változatlanul édesanyjával él, a t-i kertes családi házban. Mindkét környezet megfelelő tárgyi feltételeket biztosít kiskorú gyermek gondviseléséhez, neveléséhez. Az alperes idős nagyanyjával kapcsolatban gondozási segíten van. A felperes B. dolgozik, de a gyermek nála történő elhelyezése esetére a d-i munkahelye biztosított lenne.

A felperes keresetében a gyermek anyai elhelyezésének a megváltoztatásával, a gyermek magánál történő elhelyezését kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az anyai környezet familiáris konfliktusai hatására a gyermek pszichés állapota és ebből adódó szomatikus tünetei miatt a fizikai állapota is jelentősen romlott. A gyermek állandó feszültségben él, életidegen megnyilvánulásai vannak, őhöz vágyódik, de ezt az anyjával nem meri közölni. Az anyai környezet a gyermeket kifejezetten ellene hangolja és az anya nem hajlandó a megfelelő szülői együttműködésre sem. A gyermek magatartászavarai leküzdése érdekében a szükséges terápiás

kezelésnek nem veti alá magát, és a gyermeket a szomatikus tünetei kezelésében sem kellő gondoskodással látja el. A gyermek elhízott, élete mozgásszegény. A kapcsolattartás kezdetein zaklatottan viselkedik, bár utána megnyugszik, és többször kifejezte már azt az óhaját, hogy T-n az apával és az apai nagyanyjával szeretne élni. Megítélése szerint az állandóságot a gyermek anyai elhelyezése fenntartása indokaként nem lehet értékelni, mert a gyermek ott nem kellően fejlődik. Ráadásul T-n épp úgy megfelelő, sőt jobb feltételek között élne, mert az anya élettársi kapcsolata óta mind megszokott szobájából, mind a család életéből érzelmileg is kiszorul. Az élettárs durva a gyermekkel, aki féltestvéréhez nem kötődik. Távlati érdeke feltétlenül megkívánná a gyermek apai elhelyezését. Keresetéhez két magánfelkérésre készült pszichológiai véleményt csatolt, a gyermek kívánságára és érdekére vonatkozó állítása alátámasztásául, valamint arra, hogy a gyermek pszichés állapota romlott, az anyai környezetben a gyermeket ellene nevelik.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Tagadta a felperesi keresetnek a gyermekelhelyezés megváltoztatása alapjául felhozott tényállításait. Azt nem vitatta, hogy a gyermek pszichés állapota nem kielégítő, de ő ezt a felperes őket állandóan zaklató magatartásának és a felperesi szülői együttműködési készség hiányának tudta be.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a gyermek anyai elhelyezését megváltoztatva őt a felperes apánál helyezte el. Kötelezte az alperest a gyermek ingóságaival együttes három nap alatti kiadására. A felperes gyermektartásdíj fizetési kötelezettségét az ítélete meghozatalát követő hónap elsejétől megszüntette és ugyanezen időponttól gyermektartásdíj megfizetésére az alperest kötelezte. A kapcsolattartást a gyermek és az anya között az apai kapcsolattartás mértékéhez és módjához hasonlóan szabályozta. Úgy határozott, hogy a perben felmerült költségeiket a felek maguk viselik. A felek nyilatkozatai, a terjedelmes gyámhatósági anyag, a tanúk vallomásai, a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye, a környezettanulmányok adatai, az előzményi per anyaga és az iskolai vélemény mérlegelésével ítéletének indokolásában – egyebek mellett – megállapította, hogy mindkét szülő magatartása miatt a gyermek huzamos ideje lojalitás konfliktusban él, ami pszichés állapotát károsan befolyásolja, és szomatikus tüneteket is előidéz. A mindkét szülőnek megfelelni vágyás miatt I. önhibáján kívül őszintétlen, mindig éppen azt mond, amit a jelenlévő szülő hallani szeretne. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy mindkét szülő szeretete mellett a gyermeknek jelentős idő óta az a kívánsága, hogy az apai környezetbe kerüljön. Ezt indokolja az adott érzelmi állapota, valamint az is, hogy a jelenlegi környezetében nem fejlődik harmonikusan és ott az apa ellen direkt módon befolyásolják. Mindezek miatt és egyéb kísérő körülmények figyelembevételével azt a következtetést vonta le, hogy a

gyermekelhelyezés kettős feltétele: a gyermek elhelyezésének alapjául szolgáló körülmények lényeges változása és az, hogy emiatt a gyermeki érdek megkívánja a jelenlegi környezetéből való kiemelését és az apánál történő elhelyezését, megvalósult.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes keresetének az elutasítása érdekében az alperes fellebbezett.

A másodfokú bíróság eljárásában körültekintő részbizonyítást folytatott. Újabb szakértőt rendelt ki, akit a tárgyaláson meghallgatott és az írásbeli szakvéleményének az elsőfokú eljárásban adott szakértéstől való részbeni eltéréseit ennek során feloldotta, épp úgy, mint az iskola által tapasztalt gyermeki kiegyensúlyozottság és a pszichológusok által tapasztalt feszült lelki állapot közötti ellenmondást is. Mindezek eredményeként a tényállást módosította és az ebből elvont jogi következtetésével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a felperes keresetét elutasította. A felperest az alperes javára 15 nap alatt teljesítendő 90.000 forint első és másodfokú perköltségben marasztalta.

Ítéletének indokolásában kiemelte azt a pszichológusok és szakértők által egyetértőleg megállapított körülményt, hogy a gyermek megromlott pszichés státuszaért mindkét szülőt egyaránt felelősség terheli. A gyermek lojalitáskonfliktusából (ami szintén egyetértő pszichológusi megállapítás volt) és a mindkét szülőnek való megfelelni vágyásból, illetőleg ezzel összefüggésben a hangoztatott aktuális kívánsága és kinyilvánított érzelmi kötődése őszintétlen voltából a gyermek szóbeli óhajának nem tulajdonított ügydöntő jelentőséget, amely mérlegelését egyéb körülményekkel is alátámasztotta. A másodfokú eljárásban adott szakértői vélemény alapján, amely szakértői véleményt az elsőfokú eljárásban szakvéleményt adó szakértő is elfogadott, megállapította, hogy tudattalan szinten, amit nem lehet manipulálni, mindkét szülő szeretete mellett a gyermek az anyához kötődik erősebben. Ezt, valamint mindkét szülő nevelési alkalmasságát, megfelelő környezetét a gyermeknek a lojalitás konfliktusáért való közös szülői felelősséggel összevetve úgy ítélte meg, hogy a jelenlegi feltételek közül kiemelése nem áll a gyermek érdekében. Értékelte azt is, hogy a bizonyítási anyag a felperesnek az alperesi környezettel kapcsolatos aggályait nem támasztja alá, az ugyanis egyértelmű abban, hogy a gyermek magatartászavarai és az ebből adódó szomatikus tünetek nem az anyai gondozási, nevelési hibákra, hiányosságokra, hanem a már részletezett lojalitás konfliktusra vezethetők vissza. Kiegészítő körülményként értékelte, hogy a gyermek napi gondviselését eddig is az anyja látta el megfelelően és erre tágabb, bővebb, jobb lehetősége van, mint a B-n dolgozó felperesnek, aki, még ha D-n is helyezkedne el, munkahelyi elfoglaltsága miatt nagyrészt kénytelen lenne a gyermek napi

gondviselését édesanyjának átengedni, aki a fia melletti elkötelezettség miatt nem tud részére befolyásmentes segítséget nyújtani. Ezzel ellentétben az alperes élettársa igyekszik kompromisszumos megoldásokra jutni. Bizonyos személyiségjegyek miatt a felperesi nevelés a gyermek mentális fejlődése szempontjából előnyösebb is. Felhívta a szülőket a gyermeki érdek miatt feltétlenül szükséges együttműködésre.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel. Elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság utasítását új eljárásra. Mindkét esetben kérte teljes perköltségben az alperest marasztalni. Jogszabálysértésként az eljárásjog köréből a Pp. 3. § (3) bekezdésére és 206. § (1) bekezdésére hivatkozott, azzal, hogy a jogerős ítélet a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül és a logika szabályaival ellentétesen, iratellenesen mérlegelte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a Pp. 221. §-ában foglaltakat is megsértette, mert egyes bizonyítékok értékelésével teljes egészében adós maradt. Az anyagi jog körében a Csjt. 72/A. § (2) bekezdésének megsértését állította; a gyermeki érdek figyelmen kívül hagyását. Megítélése szerint a jogerős ítélet nem volt tekintettel a Legfelsőbb Bíróság 17. számú Irányelvének azon iránymutatására sem, hogy amikor fő vonalakban a gyermekelhelyezés feltételei mindkét szülőnél azonosak, akkor a viszonylag kisebb súlyú körülmények értékelése alapján kell helyesen a gyermeki érdeket meghatározni. Végül az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének 18. cikke, mint a szülőknek a gyermek neveléséért közös felelősségét és kötelezettségét tartalmazó norma megsértésére is hivatkozott.

Felülvizsgálati kérelme indokolásában kifejtette, hogy az eljárás megindításakor a felperes a gyermek lelki fejlődésének hátrányos megváltozására, a szorongásos tünetekre, az iskolai teljesítményének a romlására, illetőleg a gyermekben életidegen gondolatok felmerülésére, valamint az apai környezetbe való vágyódására vonatkozó hivatkozásait az általa csatolt pszichológiai véleményekkel bizonyította. Azt is bizonyította, hogy a gyermek az anya új élettársi kapcsolata óta az éjszakáit az anyai nagyszülőnél kényszerült tölteni, ami a családból való kiszorítás érzetét kelti benne.

Ezen bizonyítékok azok, amelyek értékelését a jogerős ítélet elmulasztotta és a gyermeki érdek meghatározásakor figyelmen kívül hagyta. Véleménye szerint a kapcsolattartás akadálytalan voltát a másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hiszen K. I. igazságügyi pszichológus szakértő a szakvéleményében rögzítette, hogy a vizsgálat napján az anya nem engedte meg, hogy a gyermek a felperessel ebédeljen. Ezen kívül több alkalommal jelezte a felperes, hogy a telefonos kapcsolattartást az alperes annak

ellenére nem biztosítja, hogy a felperes kifejezetten erre a célra tart egy telefont az alperesnél. Miután mindkét szülő alkalmas a gyermek nevelésére, véleménye szerint sérti az egyenjogúságnak az Alkotmány 66. §-a szerinti elvét (amit a Legfelsőbb Bíróság 17. számú Irányelve is kiemel) az anya előtérbe helyezése, amikor a direkt befolyásolás kifejezetten az alperes részéről volt megállapítható.

Azzal is érvelt, hogy a jogerős ítélet értékelés nélkül hagyja a gyermek lelki megbetegedésére visszavezethető túlsúlyosságát, allergiás megbetegedését, és azt, hogy az anya elzárkózik a megfelelő terápiák igénybevételeitől, nem hordja a gyermeket szakpszichológushoz, holott ezt már több fórumon javasolták. Nem veszi figyelembe a másodfokú döntés a gyermek tanulmányi eredményének romlását sem. Kifogásolta az „állandóság” ügydöntő jelentőségű értékelését, hiszen az anya nem teljesíti azt a gondviselő szülői kötelezettségét, hogy a gyermeket az apa iránti tiszteletre és szeretetre nevelje. Hivatkozott a gyermek lelki állapotának romlásáért való közös szülői felelősségre és arra, hogy munkavégzése helyét a gyermekelhelyezés megváltoztatásának esetére bizonyítottan megváltoztatná és így ő is tudna a gyermeknek a tanulásában megfelelő segítséget nyújtani.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására és felülvizsgálati eljárási költségei megítélésére irányult. A felperes és a gyermek kapcsolattartásának akadályozásával összefüggő felperesi tényállításokat illetően előadta, hogy azon a napon, amikor a gyermeket valóban nem engedte el a felperessel ebédelni, egyébként a felperes a kapcsolattartási jogával élhetett és élt is. A telefonos kapcsolattartások alperes általi akadályozására vonatkozó felperesi állítást pedig tagadta, felhívva a figyelmet az előadás egyoldalú voltára és bizonyítatlanságára. Tagadta, hogy a gyermeket ne részesítené a szükséges lelki vagy testi kezelésben, illetőleg az apát a gyermek életéből kizárná. Ezen felperesi állításokkal kapcsolatban is azok bizonyítatlanságára utalt és kiemelte, hogy a közös szülői felelősség a gyermeke pszichés állapotának a romlásáért éppen nem a kereset teljesítését, hanem annak elutasítását indokolja. Egyetértett azon megyei bírósági értékeléssel, hogy a pszichológus szakértő megállapítását, miszerint a pszichésen beteg, szorongó gyermek számára a környezetváltozás indokolatlan megterhelést jelentene, nyomatékosan kell a per elbírálásakor értékelni.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

A felülvizsgálati eljárás az 1952. évi III. törvény (Pp.) 3. részének XIV. fejezetében szabályozott rendkívüli jogorvoslat. Ebből következően a felülvizsgálati eljárás keretében a jogerős ítélet teljes körű felülbírálatának nincs helye, hanem az irányadó

különleges eljárási szabályoknak megfelelően, a Pp. 270. § (2) bekezdéséből következően csak a felek által hivatkozott jogszabálysértés fennállta vizsgálható. Ennek vizsgálata során a jogerős ítéleti tényállás a Legfelsőbb Bíróságot köti. A már idézett Pp. 270. § (2) bekezdéséből és a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltakból adódóan a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

I. A jogerős ítélet pedig a felperes által hivatkozott eljárási szabályokat - az elsőfokú ítélettől csak árnyalatokban eltérő és kiegészített tényállása megállapításakor - nem sértette meg. A felperesi keresetlevélhez csatolt és a felperes felkérésére készített pszichológiai véleményeket már az elsőfokú bíróság is értékelte. Az első és a másodfokú bíróság ítélete viszont együtt értelmezendő. Így az említett pszichológiai vélemények újbóli értékelésének az elmaradásával a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségét (Pp. 221. §) nem szegte meg.

Az alperesnek az apa elleni nevelése, a gyermeknek az apához vágyódása és „többlet” érzelmi kötődése tekintetében az alperes tagadásával szemben bizonyítékként a kérdéses lélektani véleményeket az elsőfokú bíróság helyénvaló indokokkal nem fogadta el. Ezért és az együttes értelmezés okából alaptalan felülvizsgálati érvelés az is, hogy a fentiek miatt a vonatkozó jogerős ítéleti tényállás okszerűtlen, iratellenes, vagy logikai hibában, ellentmondásban szenvedő mérlegelésen alapulna. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemre tekintettel kiegészíti a vonatkozó mérlegelést azzal, hogy a bírói gyakorlat általában azért tekinti a valamelyik fél felkérésre készített pszichológiai véleményt „csak” a fél előadásának, mert általában ezen vélemények nélkülözik valamelyik érintett fél előzetes vizsgálatát. Ez a tény az adott esetre is vonatkozik. Ilyen körülmények között pedig a pszichológiai vélemény - kellő ismeret birtokának a hiányában, mint nem teljes - a Pp. 177. §-a alá eső szakvéleményként még akkor sem értékelhető, ha egyébként igazságügyi szakértő adta is azt.

A gyermek lelki fejlődésének hátrányos, szorongásos voltára, teljesítménye átmeneti romlására a felperesi felkérésre készült pszichológiai vélemény az eljáró bíróságok által kirendelt szakértőkével azonos megállapításokat tett. Ebben a körben tehát a - mintegy felperesi előadásként értékelendő - vélemény a tényállás megállapításának alapjául szolgálhatott. Ezen bizonyított tényeket azonban a jogerős ítélet a súlyúknak megfelelően a Pp. 206. §-ában foglalt mérlegelési szempontok szerint értékelte.

A felperesi állásponttól eltérően nem iratellenes az a jogerős ítéleti megállapítás, hogy a felperes kapcsolattartási jogát 2006. nyaráig akadálymentesen gyakorolhatta, addig ezzel gond nem volt. Egyrészt ezt maga a felperes is nyilatkozta (Városi Bíróság 7. számú jkv. 4. old.), így iratellenesség helyett a vonatkozó megállapítás a Pp. 163. § (2) bekezdésének első fordulatán alapul. Másrészt a telefonos kapcsolattartás akadályozását az alperes tagadta és a perbeli ellenfél által kétségbe vont egyoldalú előadásra tényállást alapozni nem lehet (Pp. 163. §, 164. §).

Végül, a szakértői vizsgálat során történt alperesi elzárkózás a felperes és a gyermek együttes ebédelésétől józan belátás szerint nem tekinthető olyan gondviselő szülői magatartásnak, ami kimerítené az ún. különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás akadályozását, ha - mint adott esetben - egyébként a „különélő” szülő a gyermekkel rendszeresen találkozhat, őt magával elviheti, vele huzamosabb időt együtt lehet. Kétségtelen, hogy a felperes és az ő édesanyja gyakran fordultak a gyámhatósághoz a kapcsolattartás végrehajtása körébe tartozó gondokkal, ám ezek részben alaptalan panaszoknak bizonyultak, részben a szülők közös felelősségére visszavezethető problémákon alapultak. A kapcsolattartásnak az 1952. évi IV. törvény (a Csjt.) 92. §-ában foglalt céljához, módjához és mértékéhez viszonyítva ezért nem a mérlegelési szempontok, hanem a gyermeki érdek, az anyagi jog körében értékelendőek.

II. Az anyagi jog tekintetében is tévesek azonban a felperes hivatkozásai. Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének 18. cikkében foglalt a gyermek fejlődéséért, neveléséért való közös szülői felelősség nem jelenti azt, hogy azonos tárgyi és személyi feltételekkel bíró szülők esetén a gyermek elhelyezésének a megváltoztatására vonatkozó feltételek, amelyekre egyébként a Csjt. 72/A. § (2) bekezdése tartalmaz rendelkezéseket, fennállanak. A Legfelsőbb Bíróság 17. számú Irányelvének ezzel kapcsolatos részét a felperes tévesen értelmezi. Az azonos szülői feltételek esetében a kisebb súlyú eltérések önmagukban a különbségtételre csak a Csjt. 72/A. § (1) bekezdésére vonatkoztathatóak, vagyis amikor a kiskorú gyermek elhelyezéséről kell határozni. A gyermekelhelyezés megváltoztatására irányuló kereset a Csjt. 72/A. § (2) bekezdése alapján (amit maga a felperes is, mint megsértett jogszabályi rendelkezést felhívott) csak akkor vezethet eredményre, ha azok a körülmények, amelyekre a bíróság a döntését korábban alapította, utóbb lényegesen megváltoztak és ennek következtében az „eredeti” elhelyezés megváltoztatása a gyermek érdekében áll. Nem önmagukban a szülők közötti árnyalati különbségek vizsgálandóak tehát a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránti perben, hanem a gyermek elhelyezésének az alapjául szolgáló körülmények lényeges változásai és ezeknek a gyermeki érdekre gyakorolt hatása. Ehhez képest

alaptalan az a felperesi érvelés is, hogy a jogerős ítélet az anyát „előtérbe helyezte” és ezzel a férfiak és a nők egyenjogúságának az Alkotmány 66. §-ában foglalt elveit is megsértette. A gyermek eleve az anyjánál nyert elhelyezést, és ezen elhelyezés megváltoztatására irányuló keresetet a jogerős ítélet nem az anya női mivolta (neme) miatt utasította el, hanem azért, mert a gyermek elhelyezésének a megváltoztatását feltételező törvényi előírások nem valósultak meg. A gyermeki érdek nem kívánja meg az eddigi gondviselési-nevelési körülmények közüli kiemelését. A gyermek érdekét elhelyezésének a megváltoztatása nem szolgálná, hanem ellene hatna. Amellett, hogy a kereset megalapozásául állított gyermeki érdek hiányának a lelki vonatkozásait a másodfokú eljárásban véleményt adó szakértő – végül is az elsőfokú eljárásban eljáró szakértővel egyetértve – megállapította, éppen a felperes által a felülvizsgálati kérelmében hangsúlyozott, a gyermek pszichés állapotának romlásáért való közös szülői felelősség az elhelyezés megváltoztatását igénylő felperesi kereset elutasításának a döntő oka. Ezen közös szülői felelősség a gyermek hosszú ideje folyamatos lojalitás-konfliktusban éléseért és az emiatti megbetegedéseért értelemszerűen nem eredményezheti a felelősség következményeinek egyoldalú, csak az anyát sújtó levonását. A gyermekelhelyezés elbírálása nem lehet a szülők büntetésének vagy jutalmazásának az eszköze, hanem mindig egyedül a gyermeki érdek az ügydöntő, amit természetesen igen körültekintően, mélyreható bizonyítást követően lehet csak és kell feltárni, majd a bizonyítékok egybevetésével gondosan megállapítani, ahogyan azt a jogerős ítélet tette.

A átmeneti anyai direkt és tiltott befolyásolás, mindkét szülő folyamatos és tiltott indirekt befolyásolása mellett, önmagában nemcsak eseti és átmeneti volta miatt nem alapozza meg a Legfelsőbb Bíróság 17. számú Irányelvében írt tiltott befolyásolás kimerítése okán a felperes keresetét, hanem azért sem, mert az ugyancsak tiltottan, bár indirekten, de folyamatosan befolyásoló felperestől sem remélhető alappal, hogy a gyermek nála történő elhelyezése esetére ezzel a befolyásolásával felhagy és a megfelelő szülői együttműködést az alperessel – akivel folyamatos ellenségeskedésben van – helyreállítja.

A folyamatosan lojalitás-konfliktusban élő gyermek pszichés és ezzel szomatikus állapotában a javulás a gyámhivatali véleményekkel alátámasztott szakértői vélemények által bizonyítottan (Pp. 206. §) a jogerős ítéleti megállapítás szerint csak a szülők megfelelő együttműködésének a helyreállításával lenne elérhető. A gyermek sorsának jobbrafordulása, ahogyan a gyámhivatali eljárásban eljáró szakértő javasolta, akkor várható, ha az apa tudomásul veszi az anyai gondviselést és bízik az anyában, aki pedig biztosítja az apa-gyermek feszültségmentes együttlétet.

Azokra a magatartásokra, amelyekre mint az anyának a gyermeket az apától elzáró magatartására, ellen nevelésére a felperes hivatkozott, a Legfelsőbb Bíróság a kapcsolattartás kérdésénél már nagyrészt kitért. Az iskolai előmenetelről tájékoztatást a felperes - aki az iskola közlése szerint is velük folyamatosan kapcsolatot tart - jóhiszeműen nem hiányolhatja. A gyermeki élet napi apró eseményeit pedig képtelen a „különélő” szülővel a gondozó szülő folyamatosan megosztani. Minden elvált, különélő szülő gyermeke nélkülözni kényszerül a napi gondviselését el nem látó ún. különélő szülője állandó jelenlétét. Ha pedig a gyermek mindkét szülőjéhez egyaránt kötődik és a nevelésére mind a két szülő alkalmas, szerető, jó szülő, ez a nélkülözés azt is eredményezheti, hogy átmenetileg a gyermek a másik szülőjéhez vágyódik. Nyilván ez történt meg a perbeli gyermekkel is az elsőfokú eljárás egy időszakában, ez az elvágyódás azonban nem járt az anyai elhelyezés elutasításával. Mindkét szülőjének szeretete megtartása mellett a perbeli gyermek tudatalatti szinten pedig - amire a fellebbezési eljárásban a szakértő a vizsgálatát kiterjesztette - az anyához kötődik erősebben. Ezeket a kísérő körülményeket a gyermekelhelyezés megváltoztatására irányuló kereset fő indoka mellett a jogerős ítélet az anyai elhelyezés fenntartásának indokaként egyebekben nem értékelte törvénysértően.

A jogerős ítélet amellett, hogy a gyermek rossz pszichés állapotáért a szülők közös felelősségét megállapította, az értékelhető gondviselési-nevelési hiányoktól, hibáktól mentes folyamatos anyai gondviselésnek kellő súllyal és a szakértői véleménnyel alátámasztottan megfelelő jelentőséget tulajdonított. A per elbírálásakor tehát nem hagyta figyelmen kívül a gyermeki érdeket, a Csjt. 72/A. § (2) bekezdését nem sértette. Ellenkezőleg, a gyermeki érdeket igen behatóan vizsgálta és összetevőit körültekintően feltárva a bizonyítási anyag okszerű, logikai hibától és ellentmondásoktól mentes mérlegelésével, iratellenességet nem vétele állapította meg azt a megalapozott tényállást, amelyből a Csjt. 72/A. § (2) bekezdésében foglaltakat szem előtt tartva vonta le azt a következtetését, hogy a per elbírálására irányadó anyagi jogszabályban írt törvényi tényállást az adott jogvita nem meríti ki és ezért a felperes keresetét elutasította.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott a felülvizsgálati eljárás költségeiről, figyelemmel a 32/2003.(VIII.22.) IM rendeletben foglaltakra.

Budapest, 2009. október 6.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő